ნაციონალური საჩუქარი

(ერთდროეულად გამოქვეყნდა გაზეთებში „ივერია“ (1904, N249), „ცნობის ფურცელში“ (1904, N256) და ჟურნალში „მწყემსი“ (1904, N21) „გ-ლის“ ფსევდონიმით)

განათლებულს ქვეყნებში ერთი მშვენიერი ჩვეულება არსებობს გამოჩენილის მამულიშვილების დასასაჩუქრებლად. ეს ჩვეულება იმაში მდგომარეობს, რომ გამართავენ ხოლმე საჯაროდ ხელის მოწერასა, შეაგროვებენ თანხას და საჩუქრად მიართმევენ სახელოვანს მოღვაწესა. ამას უწოდებენ ნაციონალურს საჩუქარსა. შორს რომ არ წავიდეთ, გავიხსენოთ პოლონელ ბელეტრისტის სენკევიჩის მაგალითი. ეს მაღალ ნიჭიერი მწერალი შემძლებელი მემამულეა და, ამის გარდა, თავისი კალმით, რომლის ნაწარმოებიც აუარებელის რაოდენობით იფინება პოლონეთში და სხვა ქვეყნებშიაც, დიდი სიმდიდრე შეიძინა. მიუხედავად ამისა, შარშან პოლონელებმა ხელის მოწერით შეაგროვეს დიდ-ძალი ფული, იყიდეს არისტოკრატული სასახლე მარნით, რომელშიაც ჩინებული ღვინით სავსე ქვევრები იყო, და თავის სახელოვანს მამულიშვილს მიართვეს, როგორც ნაციონალური საჩუქარი.

ცხადია, თუ რამდენად უნდა ეხმარებოდეს ეს საუცხოვო ჩვეულება საქვეყნო მოღვაწეობის გაძლიერებას, მამულიშვილობის აღორძინებასა.

ჩვენში ჯერ ეს ჩვეულება შემოღებული არ არის, ნაციონალურის საჩუქრით საქართველოში ჯერ არავინ დაჯილდოებულა, ვგონებ. დროა კი, რომ ეს მშვენიერი ჩვეულება გადმონერგილ იქნას ჩვენშიაცა.

ამ ჟამად ერთი ფრიად სამწუხარო მოვლენა დაჟინებით ითხოვს ნაციონალურის საჩუქრის შემოღებას საქართველოში. რამდენისამე დღის წინათ ავად გახდა მთავარი მამულიშვილი და დიდი პოეტი საქართველოსაი აკაკი. თუმცა საშიშარ მდგომარეობიდან, ყველას სასიხარულოდ, უკვე გამოვიდა, მაგრამ მისი სრული მორჩენა ითხოვს დიდს სიფრთხილეს, დიდ სიფაქიზეს, სამაგალითო მოვლასა. ოთხი ქართველი ექიმი თავს დასტრიალებს და დღე-ღამე უდარაჯებს ძვირფასს ავადმყოფსა.

ავადმყოფობა არის უმთავრესად შედეგი უკიდურესის ნივთიერის გაჭირვებისა, ყოველ გვარის ნაკლულევანებისა, მოუსვენარის მდგომარეობისა. ექიმების აზრით, ჩვენის მხცოვანის მგოსნის სრული მორჩენისათვის საჭიროა არამარტო სამაგალითო მოვლა ამ ზამთრის განმავლობაში, არამედ წყლებზე გაგზავნა საზაფხულოდ. ეს კი მოითხოვს ბლომა ფულსა, რომელსაც სრულიად მოკლებულია აკაკი.

თუმცა ქართველები საზოგადოდ ხელმოკლენი ვართ და მდიდარნი ჩვენს შორის თითქმის არ მოიპოვებიან, მაგრამ შეერთებულის ძალით შეგვიძლია იმოდენა თანხა მოვაგროვოთ, რომ ჩვენის საყვარელის პოეტის მორჩენაც უზრუნველყოს და შემდეგშიაც გაჭირვება და მოუსვენრობა თავიდგან ავიცილოთ.

ამასთან, უნდა ვიცოდეთ და კარგად გვახსოვდეს ორი რამ: ჯერ ერთი ესა, რომ აკაკის პოეტური ნიჭი და სიძლიერე კალმისა დღემდინ იოტისოდენადაც არ შემცირებულა, თუმცა იგი სამოცდა მეხუთე წელიწადში გადადგა, და არა ერთს უკვდავ ქმნილებას აჩუქებს კიდევ თავისს საყვარელ სამშობლოს, თუ სენს და მოუსვენრობას თავიდან ავაშორებთ; მეორეც ისა, რომ იმისთანა მაღალი და თავისებური ნიჭი, რომლითაც უხვად დაჯილდოებულია აკაკი, თვით ევროპელ ერებშიაც ძალიან იშვიათი მოვლენაა და, ვინ იცის, ეღირსება თუ არა ქართველ ერს მეორე აკაკი შემდეგ საუკუნოებში....

დიაღ, საქართველოს წმინდა მოვალეობას შეადგენს დააარსოს თანხა აკაკისა. ამ სასიქადულო საქმეში, რასაკვირველია სრულის თანაგრძნობით მიიღებენ მონაწილეობას არა მარტო კერძო კაცნი, არამედ ის დაწესებულებანიცა, რომელნიც წინადაც დახმარებიან აკაკის გაჭირვების დროსა.

ამითი ქართველობა მოინანიებს და ნახევრობით მაინც იპატიებს იმ დიდს შეცოდებას, რომ მან ვერ მოახერხა იუბილეი გაემართნა თავისის განთქმულის პოეტისათვის, თუმცა ორმა საიუბილეო ვადამ უკვე გაიარა...

პირადად მე ამ თანხის სასარგებლოდ გადამიდვია ჩემი წვლილი-ათი თუმანი (100 მანეთი) და, გარდა ამისა, ვკისრულობ მომავალ იანვრიდან თითო თუმანი ყოველ თვეში წარვუდგინო ხოლმე კერძო კომიტეტს, რომელიც უნდა შესდგეს ფულის მისაღებად, შესანახად და დასახარჯად თვის-თვეობით, თანახმად დანიშნულებისა.

ამ კერძო კომიტეტში უმეტესად ექიმები უნდა იყვნენ. ჩემის მხრივ ვასახელებ შემდეგს ხუთ პირსა, რომელნიც იმედია, სიხარულით იკისრებენ ამ საქმეს; ბატონთ: ექვთიმე თაყაიშვილსა, ვახტანგ ღამბაშიძეს, პეტრე კიზირიას, ალექსანდრე დიასამიძესა და ვახტანგ მუსხილიშვილს.

P.S. ხელ-მოკლე ქართველებს შეუძლიანთ მიიღონ ამ სასიქადულო საქმეში მონაწილეობა ამ სახით: ამას წინად აკაკიმ გამოსცა ცალკე წიგნად თავისი თხზულება: „ჩემი თავგადასავალი“. დღეს გაუყიდველია ათას ხუთასი ცალი (1500). კეთილმა ქართველებმა რომ არ დაიშურონ თითო მანეთი და მთლად გაასაღონ გამოცემა, ავტორსაც დახმარებას გაუწევენ და თავის ბიბლიოთეკასაც შესძენენ თხზულებას, სავსეს ცოცხალის ინტერესებით.

<u>ტექსტის ციფრული ვერსია მოამზადა:</u>

ქ.დუშეთის N2 საჯარო სკოლის მოსწავლემ, **სალომე რუხიაშვილმა**